

(א) [סנהדרין ח: ז, ט"ז],
(ב) כחצות נד. ערכין כד.,
(ג) כ"ב קול. ערכין כג.,
(ד) [ערכין כד.], שם לא כל
[על מ, (ו) כה"ש חנו,]

גליון הש"ס

גב' מחבו עולה במערכא.
כילה דף נ"ז ע"ב שניות
דף טו ע"א: שם לא כל
המקדש. ע"י נדרים דף
מג ע"ב:

מוסף רש"י

אחד המקדש נכסיו
בר. והגזר כל למשנה
על ערס הקרב פפרשה,
אין לו. לגזר לא
בכסות אשמו כו' (כתובות
נד.) שאלו שלו (ערכין
כד.). ולא בצבע שצבע
לשמן. נגדים שזעזע לשם
אשמו ולשם בניו, ואע"פ
שלא לבשם עדיין (כתובות
נד.) ולא בסנדלים
חדשים. רבותא קמ"ל
לדע"י עדיין לא נעלם,
הרי הן מחזיקים משעת
לקוחם (ערכין כד.).
המקדש נכסיו מעלין
לו תפילין. תפילין בכלל
נכסיו ופודה אותן (ערכין
כד.). כלומר חף תפילין
הקדש ומעלין לו נדמים
הוא דעתיה (ערכין כד.).
חייבי ערכין ממשכנין
והוא נזכר כנסת לנתיב
דקדק. דהיינו כלל נכסיה
משהי ליה (לעיל ח. ט).

ליקח בהן חטין. למחצית שכן: [הא ר"מ]. קמייא ר"מ [דלמנר]
שינוי קונה במרייתא ר' יהודה [דלמנר] שינוי אינו קונה ומיהו אם
פחתו פחתו לו דלאו לעוומיה שדריה: לגופיה. אמר ללבוש
וספסל להשמתם: אצל נסחורה. ככל מידי דליכא רווחא ניהא
ליה וכי הותירו לאו שינוי הוא:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מי הודיעו. למוכר החטין שלזוך
בעל המעות הן שיקנה לו דקמני
הותירו לאמנע בשלמא לר' אלעזר
אליצא דר"מ דאמר בכל דהו ניהא
ליה לאו משנה הוא ושלחמיה דבעל
הצית קעביד וקני בעל מעות מחצית
השכר אלא לר' יוחנן דאמר משנה
הוא ולא הוי שלחמיה ומיהו שינוי לא
קני קשיא דממנן קצעי למקני הא
לא קנהו בעל מעות מעולם: אין
לו. לגזר לא בכסות אשמו למשכנו
בשזיל הערך וכן לגבי מקדיש לא
הוו בכלל נכסים להקדישו: לשמן.
לדעתו וזניו: חדשים. רבותא נקט:
מעלין לו תפילין. ולזה המעות ויתן
בשזיל להקדש: מעלין. שמיין. אמר
ליה אביי אין. ודאי דעתו של אדם
על תפילין להקדישן דסבר האני נמי
מזה קעבידנא דהיינו להקדש:
ופלא חייבי ערכין שנו כאן. דקמני
המערך את עצמו: ממשכנין. בעל
כרמו אלא לאו משום דעתו הוא:
הלוקה שדה מחבירו בשם ריש
גלוסא. שאמר לו למוכר לזוך ריש
גלוסא אני לוקחה ומכורתי להטיל
אימה שלא יאכל עליה עסיקין וכתב
המוכר שטר המכירה בשם ריש
גלוסא: אין כופין ריש גלוסא. לחזור
ולכתוב שטר מכירה שהוא מכירה
ללוקח. ואם אומר לו לוקח למוכר על
מנת שיכתוב לי ריש גלוסא בשמו
לשמי שטר אחר כופין ריש גלוסא
למוכר: לא יקריבו. עשיתם
אותי ראש להטיל אימה: ולא
יולוסיכו. שאתם צאים לעשות
אותי למוכר שדות: הכי קאמר
הלוקח שדה בשם חבירו ריש גלוסא:
אין

אבא כל המקדש נכסיו נעשה כמי שהקנה להן כסות אשתו ובניו מעיקרא
תנו רבנן הלוקח שדה בשם חבירו אין כופין אותו למוכר ואם אמר לו על
מנת כופין אותו למוכר מאי קאמר אמר רב ששת ה"ק הלוקח שדה מחבירו
בשם ריש גלוסא אין כופין אותו ריש גלוסא למוכר ואם אמר על מנת כופין
את ריש גלוסא למוכר אמר מר הלוקח שדה בשם ריש גלוסא אין כופין אותו
ריש גלוסא למוכר מכלל דמקנא קניא ליה לימא פליגא דבני מערבא דאמרי
וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל הבית אי משום הא לא קשיא
בגון דאודעיה לבעל שדה ואודעיהו לסהדי אלא אימא סיפא על מנת כופין
אותו ריש גלוסא למוכר אמאי ולימא ריש גלוסא לא יקריבו בעינא ולא
יולוטיכו בעינא אלא אמר אביי ה"ק הלוקח שדה בשם חבירו (ריש גלוסא)
אין

מהא דתנן דמגופא דברייתא ליכא למשמע מידי דליכא לאוקמי כשהודיעו נמי כשהודיעו
ללבע דהאי אמר דאשתו היא וגראה דלא דמי דלעיל דהאי איכא למימר הוא מודיע כדי שיקנה לבעל המעות אצל המה יש להודיעו
הלא דעתו יתן לאחר כך וכן מההקדש לא מסק אדעתיה: ה"ק הודיעו צבע צבע אשמה. תימה מאי פריך מינה אם יש שכן
סממנין על גבי אמר אצל אם אין שכן סממנין על גבי אמר אצל אם אין שכן מקנה נכסו ללבע וי"ל דהיינו פריך כיון דאין
הצבע מקנה נכסו ללבע ויכול להצבע נכסו מ"מ היא נהיית ממעשה ידיו וזריכה
ליתן לו שכן וכיון דיכול ליקח שכן מאשה איכא מעות שקיבל מבעל האשה הן הקדש דליקח שכירות כיון שהאשה חייבת שכירות ולפי מה
שפירשמי לעיל דכיון דלא הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל המעות חזר המהק ע"כ לא פריך הכא אלא ממעות שקיבל הצבע שיהיו הקדש
אפילו אם יש שכן סממנין על גבי אמר לא קנהה האשה והבעל נמי לא קנה וחזר הצבע ללבע ככ"מ שהוא ואין לו להקדש צבע כלום
אלא המעות שקיבל הצבע כיון שחזרין לבעל יהו הקדש והצבע יחזור ויתבע השכירות מן האשה ואמאי קמני אין לו לבעל בכסות אשמו
משמע שזכרם לא: ה"ק דעתו ש"א אדם ע"כ בכסות אשמו. הלכך אין דעתו להקדיש אותן מעות שנתן ללבע שלא יחזור ויתבע מן
האשה ולפי מה שטעמא הוה ליה למפרך דמיהו הקדש דמיהו נכסו ויזון שאין רוצה להקדיש לא הוי הקדש אלא ערכין כיון שהעריך עצמו
מה מועיל שאין דעתו עליהם מ"מ כע"כ נערך דלית ליה פירכא אחריתי לא חש למפרך:

בגון

הא רבי יהודה דאמר שינוי אין קונה. הלכך אם הותירו לאמנע
שכן נותן לו למחצית שכן ואם פחתו פחתו לו דמאי אמר ליה
לא היה לך לשנות מדעתי ואת הוא דפשעתי: ה"ק הודיעו צבע
חטין שיקנה חטין צבע מעות. אם נפרש דמיהו טעמא אין קונה

אותו המשלה אצל לוקח דהיינו
שליח קנה להו איכא למפרך נמי
לר' אלעזר אמאי לא אוקי נמי
הא והא כרבי יהודה כאל לאכילה
כאל לסחורה הדיא דקמני אם פחתו
פחתו לו ואם הותירו הותירו לו
היינו לאכילה דקפיד ולא שליחמיה
קעביד הלכך לא קני להו לבעל
המעות כלל משום טעמא דמי הודיעו
לבעל חטין והדיא דקמני אם הותירו
הותירו לאמנע לסחורה דלא קפיד
ושליחמיה קעביד הלכך קני להו
בעל המעות ואם הותירו הותירו
לאמנע ומיהו אם פחתו פחתו לו
דאמר ליה למקני שדמיהו ולא לעומי
ומיהו אין קשיא כ"כ לר"א כמו לר'
יוחנן הלכך לא פריך אלא לר' יוחנן
ואם נפרש מי הודיעו לבעל חטין
שיקנה חטין לבעל מעות הרי בעל
מעות לא קנה ושליח נמי לא קנה
שלא נמכוון לקנות לעצמו וחזר
המהק כמו מקח טעות אז ליכא
למפרך לר' אלעזר דלא מני לאוקמי
מרייתו כרבי יהודה דכיון דשינוי לא
קני לרבי יהודה אם כן אמאי אם
פחתו פחתו לו לאכילה הא כיון
דקמקפיד ולא שליחמיה קעביד
ואיכא למימר מי הודיעו לבעל חטין
שיקנה חטין לבעל מעות אם כן
חזר המהק ואם כן אמאי אם פחתו
פחתו לו ואם הותירו הותירו לו
דמשמע שקונה אותו השליח:

שאני חטין וחטין דשליחמיה
קעביד תדע דהנן בו.
תימה אמאי אינטיך לאמאי מהא
דתנן והלא מגופא דברייתא משמע
הכי דדוקא נקט ליקח בהן חטין
ולקח בהן שערות הא חטין וחטין
משמע דפשיטא דאם הותירו הותירו
לאמנע וה"נ משמע דמירוצא דרבי
אלעזר דמתוך כלן לסחורה משמע
משום דלסחורה לא קפיד והו כחטין
וחטין והותירו הותירו לאמנע וי"ל
דברייתא מניין לאוקמי כגון שהודיעו
שהוא קונה לבעל המעות והא דפריך
מי הודיעו צעי למימר דמסתמא מיירי
הברייתא בכל ענין אפילו לא הודיעו
והא פריך רב שמואל אי הכי אפילו
חטין וחטין נמי אי מיירי שלא הודיעו
אלא ע"כ מיירי כשהודיעו ומשני
שאני חטין וחטין דשליחמיה קעביד
דתנן כו' והשאל ודאי צריך להציב
מהא דתנן דמגופא דברייתא ליכא למשמע מידי דליכא לאוקמי כשהודיעו נמי כשהודיעו
ללבע דהאי אמר דאשתו היא וגראה דלא דמי דלעיל דהאי איכא למימר הוא מודיע כדי שיקנה לבעל המעות אצל המה יש להודיעו
הלא דעתו יתן לאחר כך וכן מההקדש לא מסק אדעתיה: ה"ק הודיעו צבע צבע אשמה. תימה מאי פריך מינה אם יש שכן
סממנין על גבי אמר אצל אם אין שכן סממנין על גבי אמר אצל אם אין שכן מקנה נכסו ללבע וי"ל דהיינו פריך כיון דאין
הצבע מקנה נכסו ללבע ויכול להצבע נכסו מ"מ היא נהיית ממעשה ידיו וזריכה
ליתן לו שכן וכיון דיכול ליקח שכן מאשה איכא מעות שקיבל מבעל האשה הן הקדש דליקח שכירות כיון שהאשה חייבת שכירות ולפי מה
שפירשמי לעיל דכיון דלא הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל המעות חזר המהק ע"כ לא פריך הכא אלא ממעות שקיבל הצבע שיהיו הקדש
אפילו אם יש שכן סממנין על גבי אמר לא קנהה האשה והבעל נמי לא קנה וחזר הצבע ללבע ככ"מ שהוא ואין לו להקדש צבע כלום
אלא המעות שקיבל הצבע כיון שחזרין לבעל יהו הקדש והצבע יחזור ויתבע השכירות מן האשה ואמאי קמני אין לו לבעל בכסות אשמו
משמע שזכרם לא: ה"ק דעתו ש"א אדם ע"כ בכסות אשמו. הלכך אין דעתו להקדיש אותן מעות שנתן ללבע שלא יחזור ויתבע מן
האשה ולפי מה שטעמא הוה ליה למפרך דמיהו הקדש דמיהו נכסו ויזון שאין רוצה להקדיש לא הוי הקדש אלא ערכין כיון שהעריך עצמו
מה מועיל שאין דעתו עליהם מ"מ כע"כ נערך דלית ליה פירכא אחריתי לא חש למפרך:

צא מ"י פ"ה מהלכות
שלוחן הלקה ה ופ"ה
הלכה ב סמנ עשין קנד
טושיע ח"מ כ"י קפס
ספין ה וס"י קטו ספין יא
וע"ש:

צב ב מ"י פ"ג מהל'
לשלוחן הלקה יד סמנ
עשין קלף:

צב ג מ"י שם פ"ו הלכה
ג סמנ עשין קלף:

ק ד מ"י שם פ"ג הלכה
יד:

קא ה מ"י פ"ב מהלכות
שלוחן הלקה ה סמנ
עשין פב טושיע ח"מ כ"י
קפס ס"י ב:

רבינו חננאל

תנו רבנן הנותן מעות
לשלוחן ליקח לו חטין
ולקח מהם שערין שערין
ולקח מהם חטין תניא
חדא אם פחתו פחתו
לו ואם הותירו הותירו
לו ותני חדא אם פחתו
פחתו לו ואם הותירו
הותירו לאמנע. אמר רבי
יוחנן לא קשיא, הא
ר"מ והא רבי יהודה.
וכיון דקיימא לן הילכתא
כר' יהודה דאמר בעל
אם השבח יתר על
הצדיקה כו' הנותן מעות
לשלוחן לקנות לו דבר
ידוע ושינה השליח, בין
לאכילה בין לסחורה, אם
פחתו פחתו ליה ואם
הותירו הותירו לאמנע.
בעת שנתן לו המעות
במורת שותפות. אבל אם
נתן לו המעות במורת
שליחות, הכל לבעל
המעות. כדגרסינן בפרק
אלמנה גיזרות הלכה
אלמנה שמכרה שוה מנה
במאית, אמר רב נחמן
אמר רבה בר אבוחא כאן
שנה רבי הכל לבעל
המעות. אסקינן אמר רב
פפא הילכתא דבר שיש
לו קצבה חולקין דבר
שאין לו קצבה הכל
לבעל המעות. וכן הלכה.
וכן מסק בפר"ח בהגזול
קמא דקיימא לן כו' ויסי
דאמר הכל לבעל המעות
ואוקימנא בדבר שאין
לו קצבה. אחד המקדש
נכסיו ואחד המערך את
עצמו אין שמך לו לא
בכסות אשמו ולא בצבע
שצבע לשמן ולא בסנדלים
חדשים שלקחן לשמן.
ופרכין אמאי לימא מי
הודיעו צבע שיקנה
צבע לאשה, אלא משום
דשליחותא קעביד כיה
דמי. אמר ר' אבא לא
כל המקדש נכסיו אין
דעתו על כסות אשמו
ובניו. מתקיף לה רב
זעירא וכי דעתו של אדם
על תפילין דתנן המקדש
נכסיו מעלין לו תפילין.
אמר ליה, אין קסבר
מצוה קא עבידנא אבל
בכסות אשמו ובניו לא
משום איבה. מתקיף לה
ר' הושעיא, והלא חייבי
ערכין שנו כאן ותנן חייבי
ערכין ממשכנין אותן, וכי
דעתו של אדם למשכנו.
אלא אמר ר' אבא כל
המקדש נכסיו נעשה
כמו שהקנה לאשתו ובניו
כסותו מעיקרא. ופ"ה
דצ"ל דשריאר דר' אבא
שריאר הוא.